

A faápolás története (amerikai kitekintéssel)

Fák, melyek méltóságot és gyönyörűséget sugároznak magukból, az erőt és a maradandóságot szimbolizálják. A fák iránti tiszteletünk és vonzalmunk már az írott történelmi időket megelőzi. Miközben a fák iránti nagyrabecsülésünk örökké való, a megfelelő ápolásukat igénylő szaktudás azonban már nem. Az Amerikai Egyesült Államokban a faápolás szakterülete az 1800-as évek végére alakult meg, és egy gyorsan növekvő szakmává vált. Ezzel egy időben az iparosodás és a városiasodás terjeszkedése újabb stressz hatásoknak tette ki a fákat, így a hátrányos következmények már nyilvánvalóvá váltak.

Sajnos akkoriban a tudományos ismeretek a növények szervezeteiben fellépő működési zavarokat illetően még hiányosak voltak, és a növényvédelemmel kapcsolatos rendelkezésre álló megbízható információk is kevésnek bizonyultak.

A századforduló idején az elszánt, növényvédelemmel foglalkozó emberek a faápolás területével intenzíven elkezdtek foglalkozni, és a köztudatot a veszélyekre figyelmeztetni. Egyesek neki láttak saját kutatómunkájuknak, mások pedig helyi hallgatóságnak adtak előadásokat. De a kezdeményezők mindegyike belátta, hogy ez önmagában nem elég.

1901-ben, [John Davey](#), a Davey Tree Expert Company (Davey Fa Szakértő Vállalat) alapítója, megírta a The Tree Doctor (A Fa Doktor) című könyvet, melynek bemutatójában Mr. Davey így ír:

"Eljött az idő, amikor a fa ültetését, a fa termesztését és nemesítését a növényi élettan összefüggéseiben tanulmányozni kell. Ha ezt nem tesszük meg, akkor egy olyan méretű szerencsétlenség fogja érni a termékeny terület lakóit, mely az emberi elme számára felfoghatatlan."

Több növényvédelemmel foglalkozó dolgozó szerte Észak-Amerikában és Európában hasonló véleménnyel álltak elő.

1924-ben került megrendezésre a faápolással foglalkozó szakemberek számára az első konferencia, mely a Shade Tree Conference nevet kapta, és aminek Stamford városa (Connecticut) adott helyet. Két jelentős szervezője volt az eseménynek: W. E. Britton és Francis A. Bartlett, aki már 1907-ben megalapította a faápolással foglalkozó saját vállalkozását. A konferencia gyűléseit részben Bartlett kísérleti farmján, Stamfordtól északra tartották meg.

Ez az esemény indította el a faápolással foglalkozó vállalkozói szféra és a faápolást kutató tudósok együttműködését. Ugyan vállalkozók és magánszemélyek már jó ideje foglalkoztak faápolással, de ez az iparág nagymértékben nem volt szabályozva, és a kutatóknak se volt elegendő szaktudásuk a faápolásra és a közterületi dísfákra vonatkozóan. Sok égető kérdés merült fel a növénytermesztési, az erdészeti, az entomológiai (rovarokkal foglalkozó tudományág), és a fabetegségeket vizsgáló tudományok területén, melyek válaszra vártak.

Bartlett létrehozott egy konferenciasémát, mely az elméleti előadásokat, a terepen történő szemléltetéseket és a vizsgálatokat is ötvözte. Ez a séma a később rendezett konferenciáknak is iránymutatásként szolgált, és egy bevett gyakorlattá vált. Az előadások sokféle témát érintettek, mint pl. a gyapjaslepke (terjedésének) megfékezése, faápolás, sebgyógyulás, és minden előadásra 5 perc jutott.

A konferenciának egyik jelentős aspektusa az volt, hogy egyesítette a Davey Tree Expert Company-t (akinek alapítóját a faápolás ősatyjának tartanak), a F.A. Bartlett Tree Expert Company-t és számos kisebb vállalkozást, melyek együtt törekedtek a közös cél elérésére.

Míg 1924-ben az Amerikai Egyesült Államok hét államából és Washington D.C.-ből érkeztek a résztvevők, és a konferenciát Shade Tree Conference-nek hívták, 1926-ra az esemény már nemzeti szintű rendezvénné vált, és ehhez mérten a konferencia nevét is megváltoztatták (National Shade Tree Conference).

Az 1930-as években a faápolással foglalkozó embereket faszakértőknek vagy fadoktoroknak nevezték. A

fadoktor elnevezés tükrözte az akkoriban végzett legfőbb tevékenységet, mint az odvak kitisztítását, kitöltését, a faháncs sebeinek körbevágását, kezelését és a metszést.

A faápolás szót először Charles Irish 1932-ben egy irományában használta, de megjegyezte, hogy Angliában akkora már 300 éve használatban volt a fogalom. Amerikában ez a megnevezés az 1930-as években terjedt el, hogy a faápolás területe elkülönüljön az erdészetétől.

1935-ben jelent meg először az Arborist's News havi folyóirat, mely konferenciákon elhangzott faápolással kapcsolatos absztraktokat (megfigyelések, tudományos eredmények rövid kivonatai), vezetőségi közleményeket és könyvajánlókat tartalmazott.

1935 és 1976 között sok minden történt, melynek ismertetése itt most nem célom. E jelen cikk szempontjából fontos tudni, hogy a szervezet ezen időszak alatt több strukturális átalakuláson és fejlődésen ment keresztül, és nagy összefogásra vall az a tény, hogy még a háború viszontagságai ellenére sem szűnt meg folytonossága.

1976 január 1-től kapta a szervezet az ISA (International Society of Arboriculture) nevet, melynek elődje a fent leírt 1924-es Stamfordban rendezett Shade Tree Conference volt.

Mára az ISA a faápoló szakemberek világméretű hálózatává nőtte ki magát. 1995-től internetes oldala is megalakult, melyen számos hasznos szakmai és tájékoztató jellegű információ érhető el.

Az Amerikai Egyesült Államokban az ISA szervezeten kívül még két jelentősebb szervezet található a faápolás területén: a TCIA (Tree Care Industry Association), mely 1938-ban alakult, mint "Nemzeti Faápolók Társasága", és az ASCA (American Society of Consulting Arborists), mely a faápolók vezető tanácsadó szervezete szakmai anyagok és képzések területén.

Megjegyzés:

Ha egy faápoló szakember a fent említett szakmai szervezetek egyikének a tagja, az egyben a megrendelő számára is garanciát jelenthet az adott munka szakmailag kifogástalan elvégzésére vonatkozóan, hiszen a szervezeti tagság szakmai feltételek teljesítéséhez van kötve. Ily módon ellenőrizhetőbbé váltak a piaci szereplők a faápolás szakterületén.

Felhasznált források:

http://www.isa-arbor.com/about/missionAndHistory/resources/ISA_memory_lane.pdf

http://www.tcia.org/Public/main_about.htm

<http://www.asca-consultants.org/edprograms/index.cfm>

John Davey

John Davey-t a faápolás ősatyjának tartják. 1846-ban született Angliában. Ugyan a korai húszas évig írni és olvasni sem tudott, éles eszével és elemző készségével képzett szónok, szerző, kiadó és felfedező lett. Apja mellett, aki egy nagyméretű farmgazdaság vezetője volt, a szigorú munkaetikát és a mezőgazdaság mély ismereteit sajátította el.

Az apjától kapott szemléletes üzenet, mely a saját cégvezetésének is a mottója lett, így hangzik: "A munkát végezd rendesen, vagy egyáltalán ne kezdj hozzá." A növények megértésére irányuló hajtóereje is nagy valószínűséggel az apja mellett végzett munkák során fejlődött ki.

Tizenévesen elment otthonról, hogy megtanulja az üvegházak működtetésének rejtelmét. Ebben az időben lehetősége volt arra, hogy tanuljon, írjon, és olvasson. Mellette eljárt egy egyházi gyülekezetbe/közösségbe, mely során a szónoklás mesterévé vált.

27 évesen, a lehetőségei ellenére nem az egyházban vállalt hivatást, hanem az Amerikai Egyesült Államokba emigrált, és magára vállalta az emigránsok sorsát. Először "alacsonyabb rendű" munkákat végzett, majd továbbképzés után kissé jobb munkákat kapott, és végül elindította a saját vállalkozását, mely üvegházak menedzselésével és tájgazdálkodással foglalkozott. 1880-ban pedig megalapította a Davey Tree Expert Company nevű vállalatot. (Davey Fa Szakértő Vállalat).

Időközben megházasodott és családot alapított. Nemcsak a fa ápolásának a területére összpontosította az energiáját, hanem a nők választójogáért is kampányolt, politikai, vallási értekezéseket írt, madarokról, farmok problémáiról pedig tanulmányokat készített. Legfőbb tevékenységi köre azonban mindvégig a faápolás szakterületének fejlesztése maradt.

John Davey intelligenciájával, karakteres személyiségével és a fák megőrzése iránti szenvedélyes odaszánásával egy olyan céget alapított, mely száz év után mind a mai napig fennmaradt, és jelenleg a vállalat az Egyesült Államok területén közel 7000 alkalmazottat foglalkoztat.

Felhasznált források:

[http://en.wikipedia.org/wiki/John_Davey_\(tree_surgeon\)](http://en.wikipedia.org/wiki/John_Davey_(tree_surgeon))

<http://www.davey.com/about/culture/heritage/john-davey.aspx>